

X ILGOSIOS GIMNAZIJOS 6-ŪJŲ KLASIŲ MOKINIAI APIE IŠPRUSUSIOS ASMENYBĖS SAVYBES

Ramunė Masaitytė¹, Nijolė Bankauskienė¹

1 Kauno kolegija Higher Education Institution, nepriklausoma tyrėja

Kristina Karosevičienė²

2 Kauno Kolpingo kolegija

V. Pavardė: R. Masaitytė
E. puslapis: www.kaunokolegija.lt
E. paštas: ramune.masaityte@go.kauko.lt
Institucija: Kauno kolegija
Adresas: Pramonės pr. 20, LT-50468 Kaunas
Telefono nr.: 8 (37) 20 86 04
Tyrimų kryptis (-ys): S007 Edukologija

Tyrimo tematika, problematika, tikslas. Pranešime analizuojama edukologinių tyrimų „išprusimas“, „išprususios asmenybės savybių: tematika, kurią Lietuvoje pirmasis savo darbe „Švietimo integracijos pagrindai“ (1943) atskleidė profesorius J. Laužikas. Vėliau apie prusinimą kalbėjo edukologai L. Jovaiša (1993) ir M. Lukšienė (2014). Šią temą taip pat įvairiais aspektais analizavo N. Bankauskienė (1999; 2001; 2007; 2023), I. Skersienė (2001), A. Blinstrubas (2002), A. Koverienė (2005), N. Čiučiulkienė (2007), L. Šiaučiukėnienė (2007), R. Masaitytė (2023) ir kt. Pranešime keliami problema: ar galima teigti, kad X ilgosios gimnazijos 6-ųjų klasių mokiniai geba identifikuoti ir nurodyti savo jau turimas išprususios asmenybės savybes. Pranešimo tikslas: Ištirti kokias išprususios asmenybės savybes turi X ilgosios gimnazijos 6-ųjų klasių mokiniai. Uždaviniai: 1. Atskleisti terminų „prusinimas“ ir „išprususios asmenybės savybės“ turinio esmę. 2. Apibendrinti X ilgosios gimnazijos 6-ųjų klasių mokinių apklausos raštu rezultatus.

Reikšminiai žodžiai: asmenybės bruožai, išprusimas, identifikuoti, 6-ųjų klasių mokiniai

Tyrimo metodai. Tyrimo metodologijai pasirinkti J. Laužiko teiginiai apie išprususią asmenybę. Jo devynių teiginių pagrindu parengtas dvidešimt išprususios asmenybės savybių sąrašas. Respondentai raštu turėjo nurodyti jau turimus išprususios asmenybės bruožus. Respondentų atsakymai buvo grupuoti eiliškumo tvarka pagal svarbą. Tyrime dalyvavo trijų 6-ųjų klasių mokiniai (63 resp.). Apklausa raštu vyko 2023 metų kovo mėnesį.

Rezultatai ir (arba) išvados. Nustatyta, kad visi tyrime dalyvavę respondentai geba identifikuoti savo turimas išprususios asmenybės savybes. Daugiausiai respondentų (49 resp.) nurodė, kad jie „gerbia savo tėvus, senelius, artimuosius ir kt, vyresnius asmenis“; 44 respondentai pažymėjo, kad „moka naudotis savo patirtimi“; 43 respondentai akcentavo, kad jie „stengiasi mokytis savarankiškai, niekieno nepadedami“ ir „ugdymo procese naudojami savo proto galiomis“; 42 respondentai atskleidė, kad „moka kultūringai elgtis namie, mokykloje ir kt. erdvėse“, o taip pat moka „kultūringai diskutuoti, geba išklausti kitų nuomonę“. Penktoje pozicijoje pagal svarbą respondentai pasirinko teiginį „esu atjautus/atjauti, stengiuosi padėti kitiems“. 40 respondentų pažymėjo, kad ji ir dabar „geba susivokti įvairiose situacijose“. Mažiausiai pasirinkimų iš dvidešimties teiginių sulaukė šios formuluotės: „gebu pasinaudoti kitų patirtimi“ (25 resp.); „puoselėju šeimos ir giminės tradicijas“ ir „domiuosi

Lietuvos ir pasaulio kultūros, sporto įvykiais“ (po 26 resp.); „turiu IT įgūdžių“ (27 resp.); „Skaitau knygas, man tai vertybė“ (29 resp.); „stengiuosi plėtoti akiratį“ ir „turiu valios mokytis ir dirbti“ (po 32 resp.). Paklausus kokias išprususios asmenybės savybes norėtų plėtoti, respondentai labiausiai akcentavo: „daugiau skaityti knygų“; „įgyti IT įgūdžių“; „tobulinti savo kūrybiškumą ir įgimus gabumus“; „labiau stengtis plėsti savo akiratį“.

Originalumas ir (arba) praktinis reikšmingumas. Išprususios asmenybės tyrimai pirmą kartą buvo atlikti pasirinkus 6-ųjų klasių mokinius, nes anksčiau ši tematika buvo tyrinėjama su vyresniųjų klasių mokiniais, kolegijų ir aukštųjų mokyklų studentais, profesinių mokyklų moksleiviais. Rezultatų praktinis reikšmingumas būtų svarbus dalykų mokytojams, klasių vadovams, socialiniams pedagogams įvairiose ugdymo įstaigose, o ypač formuojant ugdytinių pilietiškumo pagrindus, asmenybės išprusimą, kultūringumą, gyvenimo įgūdžių formavime.